

Publicerad: 10.02.2021

Robin Lähde, biträdande utredare, tel. +358 (0)18 25 496

Konjunkturindikatorer 2020

I korthet

- Enligt preliminära uppgifter blev den genomsnittliga tillväxten av *omsättningen i det privata näringslivet* starkt negativ år 2020, cirka -22 procent. Särskilt utsatta branscher har varit mer turismberoende branscher som *transportsektorn* och *hotell- och restaurang*.
- Preliminärt minskade tillväxten av *lönesumman i det privata näringslivet* med i genomsnitt nio procent från år 2019
- *Turismens omsättning* minskade preliminärt med i genomsnitt 40 procent från 2019. Motsvarande minskning för lönesumman var knappt 23 procent.
- Inresandet till Åland 2020 minskade med drygt två tredjedelar från 2019.
- *Det relativa arbetslöshetsstalet* ökade kraftigt under coronapandemin och årsmedeltalet för 2020 låg på 9,5 procent. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal låg på 13,1 procent 2020. Den procentuella andelen lediga jobb i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) minskade drastiskt mellan 2019 och 2020.
- Den årliga prisstegringen (*inflationen*) för 2020 var negativ (-0,4 procent) på Åland och svagt positiv i Finland (0,3 procent).
- Under de tre första kvartalen 2020 startades färre företag än under motsvarande period år 2019. Även *antalet konkurser* och antalet anställda som berördes av konkurser var färre 2020 (hela året) än 2019.
- *Euron* har sedan april 2020 försvagats i förhållande till den *svenska kronan*. I december 2020 låg växelkursen på 10,17 kronor per euro.
- Hushållens *förtroendeindikator* sjönk avsevärt i Finland under året men återhämtade sig snabbt till 2019 års nivå. I Sverige dök hushållens förtroende för ekonomin under våren men återhämtade sig snabbt och svängde från negativ till positiv vid slutet av året. Båda ländernas förtroendeindikator steg i början av 2021 vilket gjorde att den nuvarande förtroendenivån i bägge länder är högre än det egna långtidsmedelvärdet.
- *Råoljepriset* (Brent) sjönk under 2020 och var cirka 50 USD per fat i slutet av året.

Inledning

Nedan följer en sammanställning av några centrala indikatorer relaterade till den ekonomiska konjunkturen. Översikten rymmer varierande tidsperspektiv och syftar till att belysa såväl något längre trender baserade på årliga data som kortsiktiga månadsvisa förändringar fram till och med december 2020.

Den åländska ekonomin är direkt och indirekt beroende av förändringar i den internationella omgivningen, i synnerhet av utvecklingen i Finland och Sverige samt förändringar i oljepriset. Här presenteras därför kontinuerliga data på råoljepriser, förtroendeindikatorer för hushållen samt valutakurser och inflation.

De specifikt åländska data i denna översikt omfattar olika former av arbetslöshetsdata, uppgifter om konkurser och nystartade företag, samt uppgifter från företag registrerade på Åland framtagna ur ÅSUB:s omsättnings- och löneregister.

Särskilt för i år är att ett flertal av de tidsserier som presenteras fångar upp effekten av covid-19. Dessa effekter är som tydligast under våren 2020 då covid-19 fått fotfäste i Norden och beredskapslagen samt reseförbud infördes.

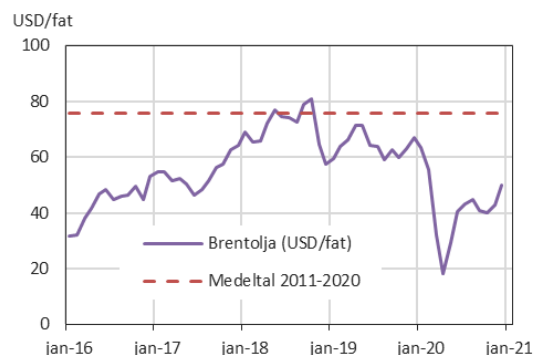
Råoljepriset

År 2016 var priset på råolja exceptionellt lågt. Priset på råolja steg dock trendmässigt från början av 2016 fram till slutet av 2018. I slutet av 2018 sjönk priset avsevärt och i december samma år låg prisnivån på cirka 57 USD/fat. År 2019 inleddes med ett stigande råoljepris och den positiva

prisutvecklingen höll i sig fram till maj. Under sommarmånaderna sjönk råoljepriset men återhämtade sig mot slutet av året.

Effekterna av coronapandemin syns tydligt i råoljeprisets utveckling under 2020. I början av mars började priset sjunka aggressivt och nedgången slutade inte förrän sent i april. Det genomsnittliga månadspriset på råolja i april var drygt 18 USD/fat, vilket är den lägsta månadsnoteringen under 2000-talet. Oljepriset återhämtade sig delvis under månaderna som följde och rörde sig nära 40 USD/fat under sommaren och tidiga hösten. Under årets sista månader började priset stiga igen och i december var det genomsnittliga priset knappt 50 USD/fat (se *Figur 1*).

Figur 1. Priset på råolja (Brent). USD per fat, 2016–2020

Källa: Energy Information Administration, US Government. Viktat världsmarknadspris, månadsgenomsnitt.

I EIAs¹ kortsiktsprognos i januari 2021 förväntas råoljeprisets årliga medeltal år 2021 och 2022 vara 53 USD/fat². Global ekonomisk utvecklingen och ett flertal osäkerhetsfaktorer kring coronapandemin kan göra att prisnivån över- eller understiger den prognostiserade nivån.

¹ Energy Information Administration

² U.S. Energy Information Administration (2021). Short-Term Energy Outlook (STEO)

Med låga oljepriser följer även låga priser på bunker vilket har en positiv inverkan på den åländska ekonomin. Den landbaserade transportsektorn, industrin och hushållen på Åland gynnas av låga bränslekostnader, mer så än genomsnittshushållen i Finland. Dock överskuggar pandemins negativa effekter totalt den positiva effekten av ett lågt bunkerpris för rederierna 2020.

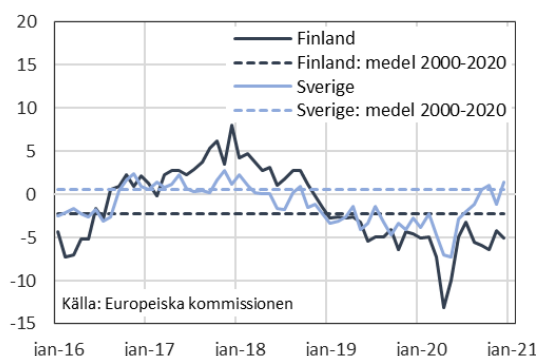
Hushållens förtroendeindikator

Vi har tillsvidare ingen egen indikator för de åländska hushållens förtroende för det ekonomiska tillståndet på Åland. I brist på en sådan utgår vi från att de åländska hushållens förväntningar rätt nära följer de finländska under ett "normalår" som inte präglas av pandemin.³

De finländska hushållens syn på den egna och landets ekonomi låg i slutet av år 2017 på sin högsta nivå under 2000-talet. Sedan dess har förtroende sjunkit avsevärt. Under merparten av 2019 låg Finlands förtroendeindikator under det egna långtidsmedelvärdet (Figur 2).

Då coronapandemin slog till under våren 2020 sjönk förtroendeindikatorn dramatiskt men återhämtade sig relativt snabbt under sommaren. Förtroendet för den finska ekonomin bromsade in under årets andra halva och förblev negativt men i nivå med 2019.

Figur 2. Förtroendeindikator för hushållen i Finland, Sverige 2016–2020

Från mitten av 2016 till början av 2017 följde de svenska hushållens förtroende för den egna och Sveriges ekonomi den finländska trenden, varefter de svenska hushållens förtroende för ekonomin stagnerade. Sedan början av 2018 sjönk förtroendet för ekonomin trendmässigt fram till bottennoteringen våren 2020. Den negativa utvecklingen höll på att plana ut under 2019 men sjönk sedan dramatiskt under våren 2020 i samband med coronapandemin. Under årets andra hälft har förtroendet återhämtat sig och översteg långtidsmedelvärdet under tre månader i slutet av året (Figur 2).

Utvecklingen som syns i Finlands förtroendeindikatorer för 2020 tyder på att de finländska konsumenterna överlag hade ett lägre förtroende för ekonomin än de i Sverige. Medan Finland fortfarande låg under sitt långtidsmedelvärde har hushållens förtroendet i Sverige svängt från negativt till positivt samt nått upp till sitt långtidsmedelvärde.

I början av 2021 steg hushållens förtroende i båda länderna, vilket gjorde att även de finländska hushållens förtroendenivå översteg sitt långtidsmedelvärde.

³ Sedan ÅSUBs Konjunkturindikatorer 2019 har kommissionen ändrat sin metodologi, vilket gör att Figur 2 inte är direkt jämförbar med tidigare års motsvarande.

Konjunkturinstitutet konstaterade i december att den svenska ekonomins återhämtning tillfälligt brutits i och med den andra vågen av smittspridning. När vaccineringen av stora grupper inleds och smittspridningen avtar väntas hushållens konsumtion ta fart igen, efter att under pandemin ha sparat under året.⁴

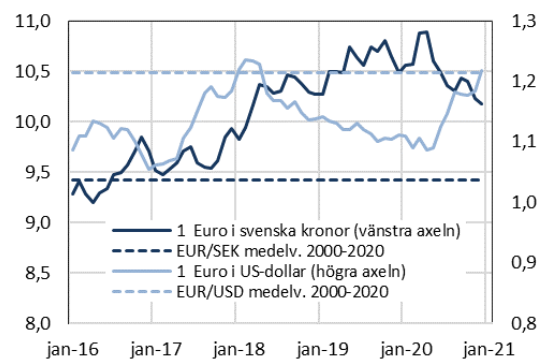
Finlands bank konstaterar att coronapandemin verkar ha drabbat Finland lindrigare än övriga länder inom euroområdet och att en ekonomisk återhämtning och en förstärkt konjunkturbild väntar efter pandemin. De långsiktiga utsikterna för den finländska ekonomin är däremot svaga. Förtroendet bland de finländska konsumenterna väntas stärkas i takt med att pandemihotet lättar och hushållens sparkvot, som nådde rekordnivåer under 2020, ger utrymme för konsumtion.⁵

Förtroendeindikatorn för hushållen i eurozonen nådde även den sin kulmen i början av 2018 och visar därefter en nedåtgående trend. Konsumentförtroendet i eurozonen är dök kraftigt under våren 2020 vilket gjorde att det understeg sitt långtidsgenomsnitt (2000–2020: -11,2).

Valutakurser

Från början av 2016 och framåt har euron förstärkts trendmässigt gentemot den svenska kronan. Sedan mars 2018 har växelkursen överstigit tio kronor (*Figur 3*).

Figur 3. Euro i svenska kronor och US-dollar 2016–2020

Medelvärdet på en euro uttryckt i kronor var 10,49 under 2020. Den högsta månadsnoteringen under 2020 inträffade i april då en euro motsvarade 10,88 svenska kronor, vilket också är den starkaste kursen gentemot kronan sedan 2009. Sedan april började eurons värde jämt mot kronan att minska. Vid utgången av året var en euro värd 10,17 kronor.

Den ljusare kurvan i *Figur 3* illustrerar eurons kurs gentemot US-dollar. Under 2017 stärktes eurons kurs gentemot dollarn, men försvagades åter under de två följande åren. Kursens negativa utveckling fick ett slut under våren 2020, varefter kursen steg under nästan hela resten av året och knappt översteg sitt långtidsmedelvärde (1,21 dollar) i december. Vid utgången av året motsvarade en euro cirka 1,22 dollar (*Figur 3*).

Nettoeffekten av en förstärkt dollar är positiv för den åländska tankerverksamheten, men negativ för passagerarrederierna vars bunkerpriser till stor del sätts i dollar.

⁴ Konjunkturinstitutet (2020). *Konjunkturläget december 2020*

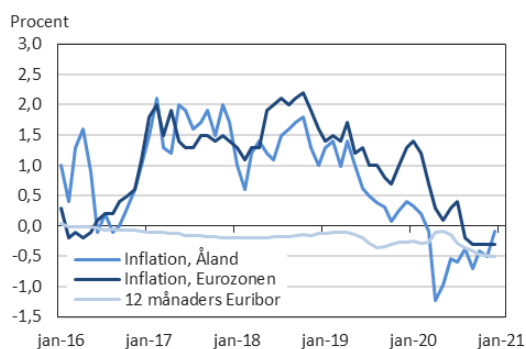
⁵ Finlands bank (2020). *Finlands ekonomi återhämtar sig efter pandemin, men förutsättningarna för tillväxt är svaga*

Inflation och räntor

Spridningen av coronaviruset (covid-19) har medfört att regeringarna både i Finland och på Åland var tvungna att införa omfattande begränsande åtgärder för att förhindra spridningen av viruset. Detta har till vissa delar påverkat Statistikcentralens samt ÅSUBs möjligheter att beräkna och publicera tillförlitliga mått på inflationen.

Den europeiska centralbankens målsättning är att inflationen hålls under, men nära två procent⁶. Under 2016 var inflationen i eurozonen långt ifrån denna målsättning men steg i slutet av året. Under 2017 och 2018 låg inflationsnivån närmare målsättningen, då inflationens årsmedeltal var 1,5 procent respektive 1,7 procent (Figur 4). År 2019 minskade inflationen något och hade ett årsmedeltal på 1,2. Inflationen i eurozonen minskade i regel under 2020 och stannade på -0,3 procent i december, vilket var lägre än årets medeltal på 0,3.

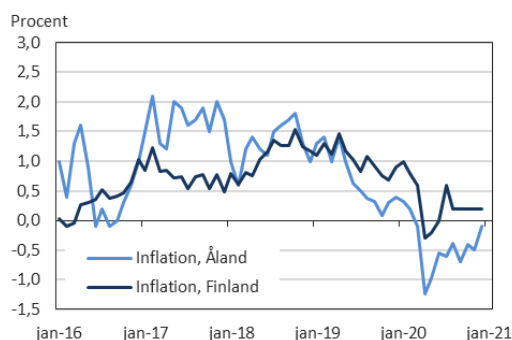
Figur 4. Inflation och räntor. Åland och Euroområdet, 2016–2020

De finländska konsumentpriserna steg gradvis snabbare från början av 2016 fram till februari 2017 (Figur 5). Därefter sjönk den månadsvisa inflationen något för att åter ta ny fart under 2018. Under 2019 sjönk inflationen igen och den årsvisa inflationen i Finland uppgick till 1,0 procent.

Inflationen sjönk ytterligare och blev negativ under våren 2020 varefter den ökade under sommarmånaderna. Sedan augusti har inflationen i Finland legat på 0,2.

Figur 5. Inflationen på Åland och i Finland, 2016–2020

Prisutvecklingen på Åland följer vanligtvis relativt nära den som gäller för Finland som helhet. Under det senaste året (2020) sjönk inflationen på Åland mer än i Finland och har varit negativ sedan mars. Den årliga inflationen var på en lägre nivå (Figur 5); -0,4 procent att jämföra med Finlands 0,3.

Lägre priser inom huvudgrupperna *bostäder, vatten, elektricitet, gas och övriga bränslen* samt *transport* inverkade mest på nedgången (med i genomsnitt 0,2 procentenheter nedåt vardera), medan högre priser främst inom huvudgrupperna *livsmedel och alkoholfria drycker, alkoholhaltiga drycker och tobak* samt *diverse varor och tjänster* motverkade nedgången med 0,1 procentenheter uppåt vardera.⁷

Under 2020 sjönk ECB:s långa referensränta (12 månader) ytterligare och har nu legat under nollstrecket för femte året i följd (Figur 4) vilket avspeglar de kontinuerligt låga interbank-räntorna i Europa.

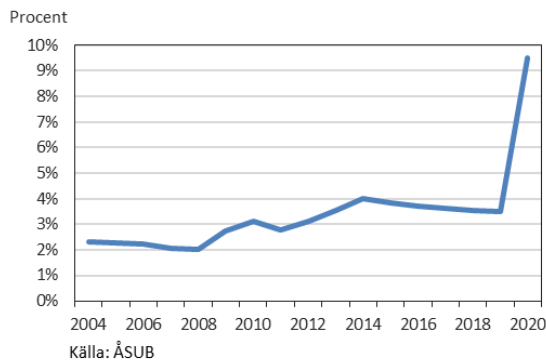
⁶ ECB hemsida. Monetary policy

⁷ ÅSUB. Konsumentprisindex december 2020

Arbetslösheten

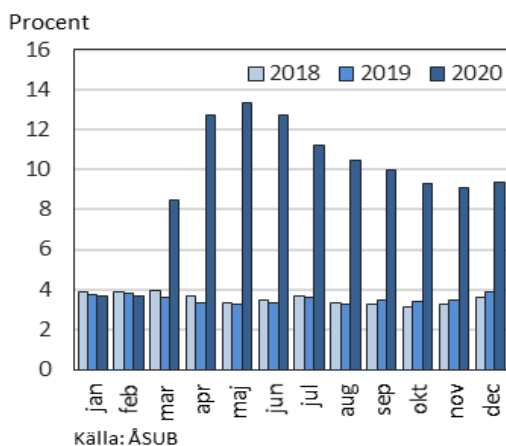
En viktig konjunkturindikator är andelen arbetslösa i förhållande till arbetskraften. Den årsvisa arbetslöshetstrenden på Åland var uppåtgående från 2011 fram till 2014, då årsnoteringen på fyra procent nåddes.

Figur 6. Relativt arbetslöshetstal 2004–2020 (procent)

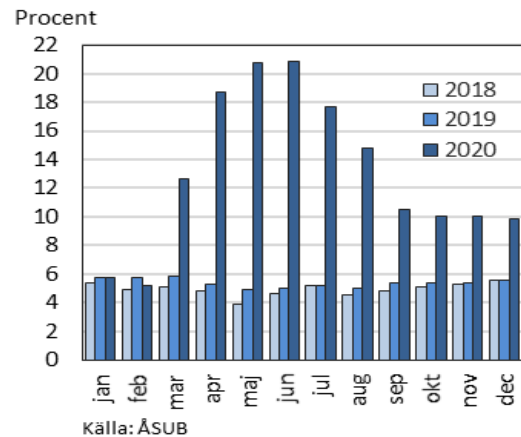
Under åren som följde minskade arbetslösheten sakta. År 2020 sköt arbetslösheten i höjden på grund av coronapandemin (Figur 6). Det genomsnittliga årsvisa relativa arbetslöshetstalet för 2020 blev 9,5 procent, vilket är den högsta årsnoteringen sedan arbetslöshetsgraden började mätas för Åland.

Figur 7. Relativt arbetslöshetstal (procent) månadsvis 2018–2020

Som framgår av de mörkare staplarna i Figur 7 steg den månadsvisa arbetslösheten under 2020 kraftigt under mars, vilket var månaden som beredskapslagen sattes i kraft i Finland och restriktioner infördes. Under maj var arbetslöshetstalet 13,4 procent, vilket är den högsta noteringen i ÅSUBs tidsserie⁸. Sedan maj har arbetslösheten försiktigt minskat men förblev på en mycket hög nivå. I december 2020 steg arbetslösheten något och uppgick då till 9,4 procent, vilket var mer än dubbelt högre än 12 månader tidigare.

Figur 8. Ungdomsarbetslöshetsgrad 2018–2020 (procent)

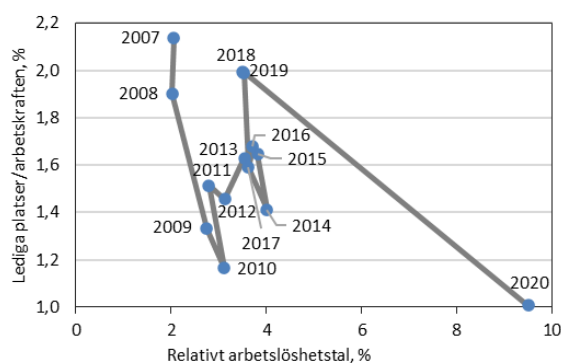
Ungdomsarbetslösheten har ett mer oregelbundet mönster (Figur 8), beroende på det låga antalet individer i gruppen, men har de senaste fem åren före coronapandemin ändå legat stabilt kring fem procent på årsbasis.

Ungdomsarbetslösheten låg i början av 2020 aningen under 2019 års nivå men sköt i höjden under mars. De mest extrema värdena noterades i maj och juni, då fler än var femte ungdom var arbetslös eller permitterad. Därefter sjönk ungdomsarbetslösheten och har sedan oktober rört sig kring tio procent. Årsnoteringen för 2020 blev 13,1 procent.

⁸ Tidsserien sträcker sig bakåt till 1988

Matchningsproblem kan illustreras med den så kallade Beveridgekurvan som visar förhållandet mellan andelen lediga platser i förhållande till arbetskraften respektive det relativa arbetslöshetsstalet (Figur 9). Vid ökade matchningsproblem flyttas kurvan uppåt och samtidigt till höger i figuren. Kurvans rörelse i Figur 9 från 2009 fram till 2019 antyder ett ökande "kompetensglapp" på den åländska arbetsmarknaden.

Figur 9. Vakansgrad och relativt arbetslöshetsstal (procent*) 2007–2020

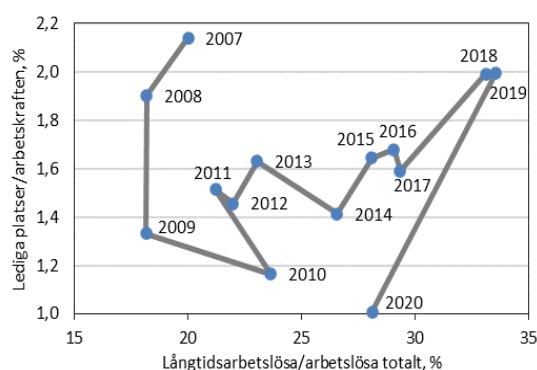
*) Avser genomsnittligt antal lediga tjänster och öppet arbetslösa som andel av arbetskraften respektive år.
Källa: Bearbetningar av uppgifter från ÅSUB, Arbetsmarknad

Allmänt brukar en förbättring av den ekonomiska konjunkturen innebära en högre vakansgrad och lägre arbetslöshetsgrad (en rörelse uppåt och till vänster i Figur 9). År 2020 visar tydligt på motsatsen. Under året var både förändringen i den procentuella andelen lediga platser i förhållande till det totala antalet personer i arbetskraften (vakansgraden) och den relativa arbetslösheten drastiska i jämförelse med 2019. Det genomsnittliga antalet lediga platser under 2020 närapå halverades från året innan samtidigt som antalet arbetslösa och permitterade ökade markant med anledning av coronapandemin.

I Figur 10 ställs vakansgraden (lodräta axeln) i förhållande till den procentuella

andelen långtidsarbetslösa av alla arbetslösa. Den kraftiga rörelsen ner och till vänster kunde misstas för en förbättring på arbetsmarknaden, där fler lediga platser har tillsatts och långtidsarbetslösheten minskat. Rörelsen neråt och till vänster beror istället på att ökningen av det totala antalet arbetslösa 2020 var större än ökningen i antalet långtidsarbetslösa, vilket gör att förhållandet minskar och kurvan förskjuts till vänster.

Figur 10. Vakansgrad och långtidsarbetslöshet (procent*) 2007–2020

*) Avser dels genomsnittligt antal lediga tjänster som andel av arbetskraften, dels långtidsarbetslösa som andel av alla öppet arbetslösa respektive år.
Källa: Bearbetningar av uppgifter från ÅSUB, Arbetsmarknad

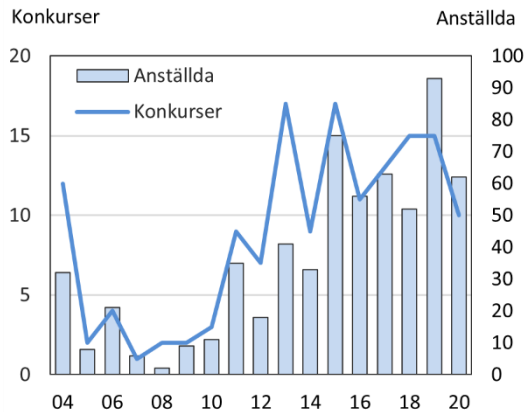
Sammanfattningsvis visar graferna på en stark försämring av konjunkturbilden under 2020. De extrema förändringarna som pandemin medfört överskuggar matchningsproblemen och gör bilden av matchningsproblemen svårtolkad.

Företagsbeståndet och konkurser

Figur 11 visar att det 2007 inleddes en stigande trend i antal konkurser och berörda anställda som fortgick till 2015. Under 2016 genomfördes elva konkurser som berörde 56 anställda. Antalet konkurser ökade sedan fram till 2018 då antalet konkurser var 15. Året därpå var antalet konkurser detsamma men antalet

berörda anställda steg till 93 personer, vilket var den högsta nivån under perioden som analyserats.

Figur 11. Konkurer och berörda anställda, 2004–2020

Källa: Statistikcentralen, ÅSUB bearbetning

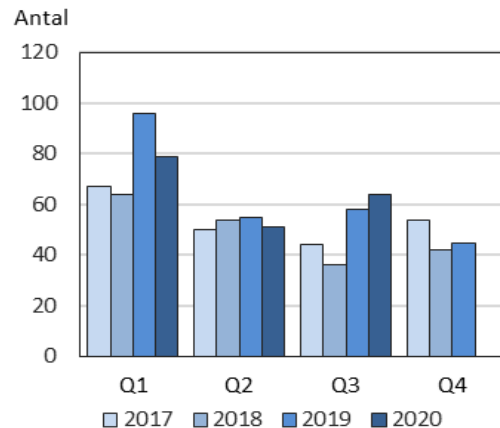
Enligt Statistikcentralens senaste uppgifter uppgick antalet konkurer på Åland år 2020 till tio och berörde 62 personer. Både antalet konkurer och antalet berörda anställda minskade således från 2019. Detta vittnar om att en konkursvåg, som pandemin befarades orsaka, åtminstone inte inträffat under 2020. Under året har omfattande stödpaket och temporära åtgärder för att skydda företag som drabbats av pandemin utförts⁹. Det är möjligt att vi istället kommer att se en förhöjd konkursnivå under 2021 eller 2022.

När det gäller förändringar i företagsbeståndet använder vi kvartalsvisa uppgifter från Statistikcentralen om nystartade och nerlagda företag. Statistiken omfattar alla företag som registreras och avregistreras oberoende av omfattningen

⁹ Till exempel har landskapsregering har fram till den 30.06.2021 möjliggjort för åländska företagare att ta del av arbetslöshetsförmåner - utan krav på att lägga ner sitt befintliga företag. Även inom konkurslagstiftningen har ändringar gjorts under 2020 för att rädda livskraftiga företag som har fått betalningssvårigheter på grund av coronavirusepidemin genom att begränsa borgenärernas rätt att ansöka företag i konkurs på grund av att företaget inte iakttagit en betalningsuppsmaning med hot om konkurs.

av deras verksamhet. I *Figur 12* illustreras antalet nystartade företag kvartalsvis sedan 2017 fram till det tredje kvartalet 2020.

Figur 12. Nystartade företag (antal), kvartalsvis 2017-2020Q3

Källa: Statistikcentralen, ÅSUB bearbetning

Pandemin verkar tillsvidare inte ha påverkat antalet nystartade företag i någon större utsträckning. Som framgår av *Figur 12* var antalet nystartade företag under 2020 första kvartal (79 företag) på en högre nivå än 2017 och 2018 medan det andra kvartal (51 företag) var i nivå med tidigare år. Under årets tredje kvartal nystartades 64 företag, vilket är den högsta noteringen för kvartalet i fråga sedan 2013¹⁰. Under 2020 tre första kvartal startades sammantaget 194 nya företag, vilket var något lägre än året innan.

Omsättning och lönesummor

ÅSUB har tillgång till ett register av betydelse för uppföljning av konjunkturutvecklingen i det privata näringslivet. Det handlar om ett register

¹⁰ Statistikcentralens tidsserie sträcker sig t.o.m. 2013.

varifrån vi får uppgifter dels om omsättningen i företagen, dels om företagens utbetalda löner. Uppgifterna innefattar även de på Åland registrerade företagens verksamhet i Finland.

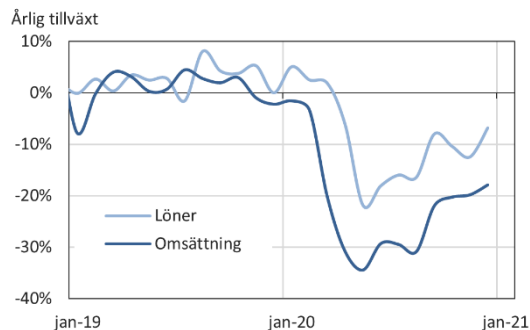
Registeruppgifter för år 2020 är fortfarande preliminära och kan komma att ändra, varför det är nödvändigt att tolka utvecklingen med viss försiktighet.

Under tidigare år har trendtillväxten¹¹ i omsättning och löner redovisats. Denna komponent lyckas dessvärre inte på ett rättvist sätt återge de extrema förändringarna i omsättning och lönesumman som inträffat under coronapandemin. Av denna anledning redovisas i år istället endast den säsongrensade tillväxten¹² i omsättning och löner.

I Figur 13 visar den mörkare kurvan den procentuella tillväxten av omsättningen i det privata näringslivet (för branschvisa uppgifter se Tabell 1, s. 12, och ÅSUB:s databas *Företag*).

Omsättningens tillväxt var svagt positiv under 2019 med ett årligt genomsnitt på 0,8 procent. Lönesummans tillväxttakt var också positiv och steg med i genomsnitt 2,6 procent jämfört med 2018.

Figur 13. Omsättningen och lönesumman i det privata näringslivet (löpande penningvärde). Procentuell tillväxt, januari 2019 – december 2020

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister

Notera: Säsongrensade tidsserier. Uppgifterna för 2020 är preliminära. Prognosvärde för omsättningen i nov & dec 2020 och lönesumman i dec 2020.

Den genomsnittliga omsättningstillväxten för hela näringslivet blev starkt negativ: cirka -22 procent år 2020. Branscher där omsättningsbortfallet varit störts var *transportsektorn* och *hotell- och restaurangbranschen*, där det årliga genomsnittet för omsättningstillväxten preliminärt minskade med 47 procent respektive 33 procent i jämförelse med 2019.

Som framgår av Figur 13 har variationerna i tillväxten av lönesumman i det privata näringslivet följt omsättningens tillväxt under 2020. Lönesummans tillväxtriktning tenderar att följa efter omsättningens, men med ett visst eftersläp. Enligt preliminära uppgifter minskade den genomsnittliga lönetillväxten med cirka nio procent 2020. (För branschvisa uppgifter se Tabell 2, s. 13, eller ÅSUBs *databas*).

Sammanfattningsvis, gällande år 2020, har vi kunnat avläsa ett stort tapp i månatlig tillväxt för det privata näringslivets löne- och omsättningssumma.

¹¹ Åsyftas till trendkomponenten i säsongjusterade tidsserier.

¹² I rapporten åsyftas de säsongbehandlade tidsserier då de registerbaserade omsättnings- och löneuppgifternas tillväxt nämns.

Turismens omsättning och lönesummor

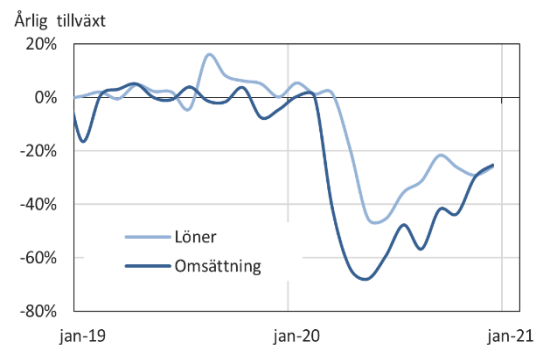
Vi behandlar turismen dels som en *total* som omfattar såväl turismverksamhet som försiggår till sjöss tillsammans med verksamheten på land. Ur denna total skiljer vi sedan ut den avgränsade *landturismen*. Dessa två avgränsningar av turismen finns inte som färdiga statistiska kategorier i våra register, utan måste indirekt räknas fram som andelar i olika branscher utgående från enkätbaserade undersökningar som vi gjort med några års mellanrum.¹³ Den senaste av dessa färdigställdes 2019.¹⁴ I undersökningarna används en definition av landturismen som följer den som tillämpas inom nationalräkenskaperna och omfattar turisternas konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer.¹⁵

Det bör betonas att definitionen av den totala turismen är bred och innefattar bland annat alla rese- och turistprodukter som åländska företag tillhandahåller både på och utanför Åland, inklusive ålandsägda fartygs försäljning till turister som inte kommer till Åland.

¹³ Vi har uppskattat landturismens andel av Ålands BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet) 2018 till cirka 2,9 procent, vilket motsvarar ett förädlingsvärde om 35 miljoner euro.

¹⁴ Enligt den vidaste definitionen av turismen som förutom turisternas direkta landkonsumtion på Åland och ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster även inkluderar de åländska företagens turistinkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala försäljning till turister, uppskattas turismens andel av Ålands BNP till baspris till 18,4 procent 2018. Turismens totala förädlingsvärde 2018 uppskattas till dryga 220 miljoner euro.¹⁵ (ÅSUB Rapport 2019:2, sid. 14).

Figur 14. Turismens omsättning och lönesumma (löpande penningvärde). Procentuell tillväxt, januari 2019 – december 2020

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister

Notera: Säsongsrensade tidsserier. Uppgifterna för 2020 är preliminära. Prognosvärde för omsättningen i nov & dec 2020 och lönesumman i dec 2020.

Tillväxten av *turismens* omsättning beskrivs av den mörka kurvan i *Figur 14*. Den genomsnittliga omsättningstillväxten inom turismsektorn under 2019 var negativ: -1,3 procent.

Turismen till Åland har drabbats mycket hårt av coronapandemin. Jämfört med 2019 minskade inresandet till Åland med cirka 67 procent¹⁶ och antalet hotellövernattningar minskade med 56 procent¹⁷. Effekter av detta syns tydligt i de preliminära omsättnings- och löneuppgifterna för 2020. Enligt dessa minskade den genomsnittliga omsättningstillväxten inom turismsektorn med knappt 40 procent 2020.

Variationerna i den samlade lönesummans tillväxt inom turismnäringen (den ljusa

¹⁴ ÅSUB Rapport 2019:2

¹⁵ ÅSUB Rapport 2019:2, sid. 14.

¹⁶ ÅSUB statistikmeddelande. [Inresande till Åland 2020](#)

¹⁷ ÅSUB statistikmeddelande. [Inkvarteringsstatistik för hotell 2020](#)

kurvan i *Figur 14*) har i stort följt omsättningens, men med viss eftersläpning. Tillväxten under 2019 var positiv och i genomsnitt 3,6 procent. År 2020 var tillväxten i lönesumman negativ; i medeltal knappt -23 procent enligt de preliminära uppgifterna.

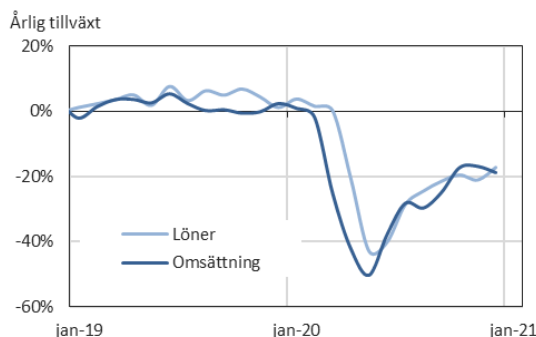
Både den genomsnittliga årsförändringen i omsättningen och lönesumman var mer negativ inom turismnäringen än inom näringslivet som helhet

Landturismens omsättningstillväxt var positiv nästan varje månad under 2019 och tillväxten växte i genomsnitt med 1,5 procent jämfört med 2018.

Omsättningstillväxten dök under våren 2020 i samband med covid-19 fått fotfäste i Norden (*Figur 15*). Omsättningen inom landturismen minskade med i genomsnitt ca 24 procent år 2020.

Efter en ökning på i genomsnitt 3,8 procent inom landturismen år 2019 övergick lönesummans utveckling i en negativ tillväxt. Det preliminära årsgenomsnittet för 2020 var drygt -19 procent; en stark negativ förändring jämför med året innan.

Figur 15. Landturismens omsättning och lönesumma. Procentuell tillväxt, januari 2019 – december 2020

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister

Notera: Säsongsrensade tidsserier. Uppgifterna för 2020 är preliminära. Prognosvärde för omsättningen i nov & dec 2020 och lönesumman i dec 2020.

Tabell 1. Omsättningen i det privata näringslivet, efter bransch (årlig procentuell tillväxt, löpande penningvärde; beräknat från säsongrensad tidsserie) 2017–2020

	Totalt	Primär	Livsm.- industri	Övrig industri	Vatten och el	Bygg	Handel	Transp.	Hotell/ Rest./	Företags- tjänster	Personl. tjänster	Land- turism	Turism
jan.17	-1,2	10,6	-9,6	11,7	-4,6	-1,8	4,1	-6,6	1,7	31,2	-8,3	-0,1	-7,3
feb.17	4,2	-1,5	3,6	1,8	-8,4	-8,5	7,4	-1,7	1,3	4,9	-12,5	4,2	-1,9
mar.17	-2,8	-6,9	2,6	-0,9	-6,7	-3,4	4,1	-7,5	-4,9	5,6	-22,5	-5,0	-7,8
apr.17	0,3	-2,1	12,0	13,1	-4,7	-3,0	2,4	-6,4	-2,9	10,0	10,3	-3,1	-6,7
maj.17	6,4	-10,9	-3,1	-0,6	9,7	2,8	3,2	11,9	-3,2	20,8	1,7	2,1	9,4
jun.17	-0,2	19,0	3,7	7,6	-8,6	10,1	-3,2	-2,4	2,5	13,8	-11,4	-0,7	-2,3
jul.17	2,3	49,7	10,4	27,3	-9,3	-11,4	0,2	3,0	-9,0	17,4	-7,1	-1,3	0,9
aug.17	2,9	23,2	-1,1	23,2	-5,7	19,6	-3,9	-0,7	4,8	11,9	-13,5	-0,0	-1,2
sep.17	-0,5	-5,6	12,7	-0,6	-5,4	-6,2	1,5	-1,8	2,2	-2,2	-27,6	0,4	-2,2
okt.17	3,7	19,9	4,9	8,9	-4,8	10,9	2,7	0,2	1,1	11,7	-5,7	1,8	0,7
nov.17	2,2	13,3	5,1	6,4	-9,2	20,8	-11,0	5,3	0,6	15,2	-4,9	-2,5	4,3
dec.17	-3,8	-3,3	-3,5	-0,5	-8,5	-8,0	-11,3	5,4	-3,5	-12,7	18,9	-7,3	3,9
jan.18	7,6	89,6	10,3	3,6	-10,4	4,8	-5,3	17,4	-1,7	-13,9	17,0	1,1	19,6
feb.18	-2,7	62,5	0,5	-7,5	7,0	2,8	-11,0	-5,7	1,0	1,1	9,3	-6,3	-6,6
mar.18	-2,3	-1,7	5,4	7,2	12,1	-12,7	-7,1	-3,5	0,7	-4,3	1,9	-5,1	-4,4
apr.18	-4,0	1,9	-7,1	9,0	-0,2	-8,2	-10,3	-3,5	4,5	-1,3	-3,7	-4,4	-4,1
maj.18	-2,4	42,4	5,5	-7,2	-20,8	1,7	0,3	-4,5	0,1	-11,2	2,7	-2,4	-3,9
jun.18	-1,3	-17,2	0,2	1,0	-6,3	-14,3	-3,4	1,8	-3,8	-6,0	14,2	-2,8	0,1
jul.18	-6,3	-31,3	-4,2	-20,8	20,4	-3,2	-8,4	-5,4	-3,1	-12,0	9,8	-5,2	-4,8
aug.18	-2,1	-17,9	6,1	-23,3	-0,7	-0,3	-5,4	4,1	-2,6	-6,6	7,8	-3,2	1,4
sep.18	1,8	-7,2	-7,3	34,5	4,5	8,9	-6,2	1,8	2,1	-0,3	4,2	-1,8	0,6
okt.18	-4,6	-19,0	2,6	-18,0	-0,2	-1,3	-9,1	-1,1	3,7	-7,0	28,4	-3,2	-1,1
nov.18	-0,5	-12,8	5,5	-7,5	-1,9	-3,4	-1,3	2,9	-1,7	-8,5	12,2	-1,8	2,4
dec.18	5,3	3,1	9,0	-4,7	10,2	25,2	0,8	4,4	1,2	-0,5	2,1	1,2	4,8
jan.19	-7,9	-28,4	7,7	-2,4	36,8	-4,1	-1,6	-15,5	5,7	-13,5	11,2	-2,2	-16,5
feb.19	-0,2	-6,0	4,6	4,7	20,1	7,1	-5,2	-0,2	2,0	-5,0	11,7	1,3	0,8
mar.19	4,0	21,0	9,7	0,4	12,9	36,0	-3,3	2,5	3,5	-1,5	3,6	3,5	3,1
apr.19	3,2	87,6	10,2	-10,8	7,6	23,6	-2,6	4,5	0,4	-0,2	26,8	3,6	5,1
maj.19	0,3	3,0	15,9	10,3	27,8	-9,3	-6,1	-1,1	3,2	2,2	23,2	2,5	-0,1
jun.19	0,7	31,5	11,0	-5,4	6,9	12,2	-2,4	-1,7	11,4	-2,4	3,1	5,3	-0,7
jul.19	4,5	46,5	11,0	38,6	-9,5	19,7	-5,6	6,1	8,9	3,3	17,6	2,3	4,0
aug.19	2,8	9,9	8,1	39,9	7,6	12,9	-6,1	-0,1	3,0	0,8	35,0	0,1	-1,2
sep.19	2,0	11,3	6,8	19,0	8,5	10,6	-5,1	-2,2	2,5	3,3	67,3	0,4	-1,6
okt.19	3,0	4,9	7,1	27,2	13,9	-3,6	-4,2	3,5	-6,2	7,6	32,1	-0,7	3,7
nov.19	-0,9	5,1	2,2	14,3	20,6	-5,5	-1,0	-9,0	2,9	14,8	45,5	-0,2	-7,5
dec.19	-2,2	14,6	3,3	-13,0	7,6	-20,1	0,6	-6,4	5,6	3,8	50,1	2,3	-4,5
jan.20*	-1,5	-14,8	2,5	-5,7	-27,5	-7,3	-7,9	-0,6	-1,5	25,3	33,2	0,8	0,4
feb.20*	-3,4	-25,0	10,6	-4,5	-21,3	-6,0	-1,5	-0,9	-1,4	4,6	24,7	-1,9	0,4
mar.20*	-20,2	-9,3	-3,0	7,4	-20,4	-20,3	-9,2	-41,5	-24,9	6,9	30,2	-25,4	-41,3
apr.20*	-30,9	-28,1	4,3	-11,5	-9,1	-11,0	-11,3	-63,8	-51,4	-8,5	-5,4	-42,3	-63,9
maj.20*	-34,5	-11,4	-10,8	-6,0	-9,0	6,5	-11,1	-79,5	-87,0	0,3	-27,7	-50,4	-67,8
jun.20*	-29,3	-9,7	1,9	-0,4	-5,0	-9,5	-6,3	-73,0	-68,9	1,6	4,2	-37,9	-59,2
jul.20*	-29,5	-12,2	3,5	-16,4	-4,5	-19,5	-11,1	-66,8	-56,7	-11,1	-19,2	-28,3	-47,6
aug.20*	-30,9	30,8	0,2	-31,1	-9,8	-15,1	-7,4	-64,8	-40,6	6,5	-15,7	-29,8	-56,6
sep.20*	-22,0	-2,6	14,9	-41,6	-7,4	-5,4	-6,3	-44,2	-31,1	5,8	-28,7	-25,0	-42,0
okt.20*	-20,3	-13,3	0,2	-13,9	-16,1	-7,1	-4,4	-47,6	-10,0	-4,4	-18,0	-17,4	-43,4
nov.20**	-19,8	-1,0	4,0	-16,3	-16,8	-0,7	-9,3	-40,5	-10,8	-4,0	-23,7	-17,0	-29,8
dec.20**	-17,9	1,0	5,3	5,5	-9,8	0,9	-8,7	-40,9	-10,6	0,9	-25,0	-18,9	-25,3

Notera: Uppgifterna för januari - oktober 2020 är preliminära (*). Uppgifterna för november och december 2020 är prognoser (**).

Källa: Bearbetning av data från ÅSUB:s omsättnings- och lönerregister.

Tabell 2. Lönesumman i det privata näringslivet, efter bransch (årlig procentuell tillväxt, löpande penningvärde; beräknat från säsongrensad tidsserie) 2017–2020

	Totalt	Primär	Livsm- industri	Övrig industri	Vatten och el	Bygg	Handel	Transp.	Hotell/ Rest./	Finans o. försäkring	Företags- tjänster	Personl. tjänster	Land- turism	Turism
jan.17	1,9	19,3	-1,6	-0,3	1,3	6,7	0,0	0,9	-4,7	4,0	4,9	3,3	-0,3	0,5
feb.17	1,7	2,0	2,1	4,6	1,9	-0,2	-3,0	2,9	2,8	5,2	-2,8	5,4	1,6	2,6
mar.17	4,0	8,5	31,5	6,3	2,1	3,4	0,3	2,2	4,7	-5,1	5,0	7,7	4,8	2,4
apr.17	1,0	4,7	-18,7	1,8	2,3	-0,1	-11,0	3,7	-9,9	10,7	1,7	7,1	-4,2	2,3
maj.17	2,8	-1,2	5,3	-1,9	2,4	2,5	4,3	2,6	5,9	1,3	3,2	8,0	4,8	2,6
jun.17	3,1	-2,2	-0,8	6,7	2,3	5,1	0,2	4,0	-1,1	6,4	-1,3	8,4	0,2	3,1
jul.17	1,0	0,8	-9,9	2,7	1,9	3,2	0,9	2,9	-1,9	2,8	0,3	2,2	-0,8	1,3
aug.17	1,8	19,8	1,7	-0,2	1,6	4,1	1,1	0,4	-1,2	8,6	2,0	10,4	-1,1	0,0
sep.17	3,0	-6,8	2,4	3,6	1,5	5,7	-0,6	2,1	6,6	2,9	5,9	12,2	4,0	2,7
okt.17	3,8	22,7	-2,8	0,4	1,5	-0,5	5,3	1,4	8,6	6,8	4,1	19,5	5,5	1,8
nov.17	3,2	15,4	1,2	1,8	1,0	3,0	2,2	2,3	2,8	1,3	6,2	9,9	3,1	2,3
dec.17	5,1	21,3	1,1	0,2	0,2	6,9	11,5	5,0	2,3	1,7	5,7	7,6	3,9	4,6
jan.18	4,4	9,3	6,6	6,4	-0,8	1,0	4,6	2,4	9,6	5,6	0,5	16,4	4,8	2,7
feb.18	3,5	24,7	1,1	1,1	-1,8	4,2	6,9	0,9	12,5	1,1	5,7	8,5	5,5	1,3
mar.18	0,8	13,8	-17,8	3,4	-3,1	-3,9	2,8	0,3	2,0	10,4	-0,2	9,1	-0,7	-0,9
apr.18	5,3	8,2	14,9	4,3	-4,5	4,4	20,2	-0,3	15,4	4,8	3,4	5,8	7,9	0,6
maj.18	3,0	17,8	-0,1	7,0	-5,6	-2,3	7,5	0,0	1,7	3,9	7,5	6,6	1,1	-0,4
jun.18	2,1	13,9	-4,5	0,1	-6,0	-2,5	7,3	0,4	4,8	2,0	3,2	7,8	2,0	0,2
jul.18	3,9	9,4	21,5	5,3	-5,9	-1,3	4,6	2,7	6,1	7,4	2,9	3,4	3,7	1,2
aug.18	2,2	1,4	7,0	-2,7	-5,8	3,3	4,6	1,0	5,2	-3,0	3,1	4,6	2,5	2,0
sep.18	1,2	17,2	-5,4	-0,9	-5,7	1,7	10,9	-0,1	-0,1	2,0	1,5	1,1	-0,9	0,8
okt.18	1,7	4,3	-1,3	0,9	-5,5	1,6	2,2	0,4	1,0	5,0	5,0	-2,2	-0,7	0,6
nov.18	1,5	4,4	1,6	2,2	-5,0	-2,3	5,6	0,9	4,5	-2,3	1,8	-1,0	1,8	1,4
dec.18	1,6	-2,2	2,8	5,1	-4,3	3,3	-1,2	0,3	3,6	18,6	-0,6	-1,4	-0,1	-0,3
jan.19	-0,1	2,5	-3,1	-3,7	-3,6	1,6	2,0	-0,2	-0,1	0,3	-0,2	-4,6	1,0	0,6
feb.19	2,7	1,4	8,0	1,4	-2,9	1,7	1,8	2,0	0,4	4,2	1,0	-1,1	2,1	2,1
mar.19	0,4	5,9	-11,9	-3,0	-2,0	4,0	1,5	0,0	7,4	3,7	5,7	-3,2	3,3	-0,4
apr.19	3,5	24,6	36,8	-6,6	-0,9	1,3	-1,6	4,4	4,0	-6,9	2,9	0,9	4,8	4,8
maj.19	2,5	12,2	1,5	1,7	0,0	1,7	-0,4	3,0	0,0	1,9	2,5	3,3	1,6	2,3
jun.19	2,8	11,1	0,6	12,1	0,7	9,5	-0,2	1,6	12,1	4,6	6,9	-3,8	7,4	2,1
jul.19	-1,6	13,7	2,6	-10,4	1,0	0,4	1,1	-2,9	5,3	-0,1	3,6	0,8	3,1	-4,2
aug.19	8,1	5,7	1,6	6,5	1,6	2,6	-0,4	15,5	4,4	6,1	4,7	1,7	6,1	15,9
sep.19	4,3	12,7	5,4	1,0	2,0	1,1	-2,5	6,2	5,6	4,0	4,5	3,9	4,8	8,2
okt.19	3,8	25,4	13,6	2,4	2,4	5,7	3,4	4,3	9,1	0,2	2,3	-0,9	6,6	6,3
nov.19	5,3	36,0	7,3	0,3	2,9	10,4	-0,0	3,6	1,8	10,1	6,7	5,7	4,2	5,2
dec.19	0,0	10,2	1,0	-2,6	3,3	1,9	3,0	-0,1	-1,6	-9,2	4,3	2,7	1,0	0,2
jan.20*	5,1	19,9	6,1	1,9	3,8	0,9	-1,8	5,2	1,5	5,0	9,8	4,5	3,5	5,5
feb.20*	2,5	11,3	-0,4	-0,4	4,2	4,8	-3,1	1,6	0,8	6,3	9,3	4,7	1,4	1,3
mar.20*	1,9	16,9	0,2	-3,3	4,7	1,1	-1,5	2,7	-3,6	2,0	5,9	3,2	-0,1	1,5
apr.20*	-6,2	0,8	0,2	14,2	5,1	1,2	-7,2	-18,8	-36,2	9,3	4,4	-2,3	-20,7	-19,3
maj.20*	-21,8	4,8	4,7	-9,0	5,5	-0,1	-11,0	-45,3	-65,4	9,4	0,5	-14,0	-42,9	-45,3
jun.20*	-18,1	13,0	14,2	-8,4	6,0	-12,3	-5,4	-46,3	-60,3	7,5	1,9	-0,3	-40,2	-45,4
jul.20*	-16,0	7,8	-4,6	-2,4	6,4	-1,4	-3,7	-35,4	-36,8	10,0	3,0	-7,2	-28,7	-35,5
aug.20*	-16,4	12,8	-5,1	-1,5	6,4	-0,8	-4,0	-33,4	-28,9	9,2	3,6	-10,9	-24,6	-31,3
sep.20*	-8,0	9,9	3,8	-4,5	6,3	-6,2	-3,9	-21,8	-31,3	11,8	6,0	2,2	-21,6	-21,7
okt.20*	-10,4	0,8	1,1	-3,8	6,3	-2,6	-4,6	-27,8	-25,3	10,9	7,5	-6,3	-19,6	-26,2
nov.20*	-12,5	-7,5	-3,8	-3,7	6,3	-2,1	-4,3	-31,2	-30,2	10,8	8,7	-9,9	-21,2	-29,1
dec.20**	-6,8	9,5	3,5	0,8	6,2	-3,0	-4,5	-13,3	-7,6	10,4	11,2	-7,3	-17,3	-25,9

Notera: Uppgifterna för januari - november 2020 är preliminära (*). Uppgifterna för december 2020 är prognoser (**).

Källa: Bearbetning av data från ÅSUB:s omsättnings- och lönerregister.

Referenser

ECB hemsida. [Monetary policy](#)

Energy Information Administration, US Government (<http://www.eia.gov/>)

Energy Information Administration, US Government (2021). [Short-Term Energy Outlook \(STEO\)](#)

Finlands bank (2020). [Finlands ekonomi återhämtar sig efter pandemin, men förutsättningarna för tillväxt är svaga Hämtad 25.01.2021](#)

Konjunkturinstitutet (2020). [Konjunkturläget december 2020 Hämtad 26.01.2021](#)

Statistikcentralen, Finland (<http://www.stat.fi>)

ÅSUB Rapport 2019:2. [Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2018.](#)

ÅSUB, statistikområde [Arbetsmarknad](#).

ÅSUB statistikmeddelande, [Konsumentprisindex december 2020](#)

ÅSUB statistikmeddelande. [Inresande till Åland 2020](#)

ÅSUB statistikmeddelande. [Inkvarteringsstatistik för hotell 2020](#)

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB), register, [löner](#) och [omsättning](#) för företag i det privata näringslivet